

Nr 67.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående pension åt seminarievaktmästaren J. P. Nylander; given Stockholms slott den 18 februari 1916.

Under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Härnösand Jonas Petter Nylander må från och med månaden näst efter den, i vilken han entledigas från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 750 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1916.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
 Statsråden: HASSELROT,
 VON SYDOW,
 friherre BECK-FRIIS,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Westman anförde:

Med anledning av en av rektor vid folkskoleseminariet i Härnösand hos folkskolöverstyrelsen gjord framställning har överstyrelsen i underdånig skrivelse den 20 december 1915 anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att till vaktmästaren vid nämnda seminarium Jonas Petter Nylander finge från och med månaden näst efter den, under vilken avsked kunde varda honom beviljat, utgå pension med ett belopp av 800 kronor för år räknat.

Innan jag närmare redogör för detta ärende, torde jag böra anmärka, att ifrågavarande befattning icke är uppförd i seminariets stat, utan har Nylanders avlöning utgått från seminariets anslag till materiell samt ved och ljus m. m.

Pension åt
 seminarie-
 vaktmästaren
 J. P. Ny-
 lander.

Till stöd för sin framställning har rektor anfört följande:

Nylander hade, efter att åren 1863—1866 hava varit anställd i telegrafverkets tjänst, blivit antagen till vaktmästare vid seminariet den 1 augusti 1874 och tjänstgjort som sådan till den 1 september 1877, då han för några år övergått till annan verksamhet. Den 21 februari 1886 hade han åter anställts som vaktmästare vid läroanstalten, och han hade sedan dess utan avbrott nitiskt och plikttroget skött denna befattning. Den 5 juni 1914 hade han erhållit patriotiska sällskapets guldmedalj av femte storleken för långvarig och trogen tjänst.

Nylander fyllde under år 1916 67 år och hade då i 33 år tjänat vid seminariet. Givetvis måste hans kraft och spänstighet vid en så framskriden ålder vara i avtagande, och ur seminariets synpunkt borde ett ombyte av vaktmästare sägas vara lämpligt, under erkännande av att Nylander fortfarande utförde ett nitiskt och gott arbete. Nylander hade också uttryckt en önskan att få avgå från sin tjänst med utgången av år 1916. Det syntes rättvist och billigt, att han vid sitt avskedstagande erhöle pension efter lång och pliktrogen tjänst.

Nylanders löneförmåner hade under en följd av år varit: kontant lön 960 kronor, fri bostad och fri vedbrand. Från den 1 juli 1914 hade den kontanta lönen utgjort 1,020 kronor.

Vid rektors skrivelse var fogat frejdbetyg, utvisande att Nylander är född den 5 juni 1849.

Domkapitlet i Härnösand har den 1 december 1915 avgivit yttrande i ärendet och därvid hemställt, att den ifrågasatta pensionen måtte utgå med 800 kronor eller i annat fall med det högsta belopp, som kunde beviljas.

För egen del har *folkskolöverstyrelsen* i frågan yttrat:

Någon rätt till pension vid avskedstagandet tillkomme icke vaktmästare vid folkskoleseminarium, men riksdagen hade tidigare, senast år 1907 beträffande vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Stockholm P. V. Pettersson, på framställning beviljat sådana tjänstnehavare pension.

I likhet med vederbörande rektor och domkapitel funne också överstyrelsen det rättvist och billigt, att Nylander vid avgång från sin befattning erhöle pension, och ville därför tillstyrka, att framställning till riksdagen i sådant syfte måtte göras.

Vid bestämmande av pensionens belopp torde först böra beaktas ett av 1913 års riksdag gjort uttalande rörande avlöningen för vaktmästare vid folkskoleseminarium. I skrivelsen angående regleringen av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, punkten 167, uttalade riksdagen som sin åsikt, att sagda avlöningsförmåner vid dubbelseminarium samt vid enkelseminarium, där utom vanliga vaktmästargöromål eldning och dylikt åläge vaktmästaren, icke i något fall borde sättas högre än för förste vaktmästare i nyreglerat verk samt för övrigt icke i något fall högre än för vaktmästare i nyreglerat verk. Då vid seminariet i Härnösand särskild eldare vore anställd, skulle i enlighet med nämnda uttalande Nylander i lönehänseende närmast vara att jämföra med vaktmästare i nyreglerat verk. Sådan vaktmästare uppbure å ort, där ortstilllägg ej skulle utgå, lön å 700 kronor, vilket belopp efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring kunde höjas till 800 och 900 kronor, samt tjänstgöringspenningar å 350 kronor, tillhopa alltså högst 1,250 kronor. Åtnjöte han fri bostad med bränsle, skulle,

så länge denna förmån kvarstode, å lönen avdragas visst belopp, som exempelvis i fråga om vaktmästare vid länsstyrelsen i Uppsala bestämts till 100 kronor, varförutom han hade att erlägga pensionsavgift, som för högsta lönegraden uppginge till 27 kronor för år. Den behållna avlöningen för vaktmästare i högsta lönegraden kunde alltså beräknas till, förutom fri bostad och bränsle, 1,123 kronor, under det att Nylanders avlöning senast utgått med, förutom nämnda förmån, 1,020 kronor.

Det syntes nu överstyrelsen rimligt, att den normering av seminarievaktmästares avlöning, som givits genom det anförda riksdagsuttalandet, finge gälla jämväl i fråga om sådan vaktmästares pensionering och att alltså hans pension borde stå i samma proportion till pensionen för vaktmästare i nyreglerat verk som den, som rått med avseende på avlöningen. Då hel pension för vaktmästare i nyreglerat verk utgjorde 900 kronor, borde alltså i det fall, varom här vore fråga, pensionen utgå med 817 kronor eller, i lämpligen avrundat tal, 800 kronor, vilket belopp jämväl föreslagits av rektor och domkapitlet.

På grund av nådig remiss har *statskontoret* den 22 januari 1916 avgivit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid anført följande:

Med hänsyn till Nylanders långvariga, väl vitsordade arbete i statens tjänst ansåge statskontoret billigt, att honom bereddades någon pension, då han inom kort vid framskriden ålder och till följd därav nedsatta krafter nödgades lämna sin befattning vid folkskoleseminariet i Härnösand.

I fråga om det pensionsbelopp, som skäligen kunde anses böra beredas Nylander, tillåte sig statskontoret erinra, hurusom, sedan vederbörande rektor föreslagit en pension av 900 kronor åt ovanbemälda vaktmästare vid folkskoleseminariet i Stockholm P. V. Pettersson samt framställning gjorts i proposition till 1907 års riksdag om pension åt denne, varvid beloppet i enlighet med statskontorets hemställan föreslagits till 750 kronor, riksdagen emellertid vid jämförelse med under liknande förhållanden tilldelade pensioner funnit det sålunda föreslagna beloppet för högt och bestämt pensionen till 600 kronor.

Då statskontoret, oaktat vad sålunda förekommit, ansåge sig kunna i nu förevarande fall förorda ett pensionsbelopp av 750 kronor, skedde det under erinran, att pensionerna för de till sådan förmån berättigade vaktmästare under senare åren höjts till följd av beviljandet av ytterligare ett ålderstillägg samt att vid avpassande av pension för till sådan förmån icke berättigad numera hänsyn plägade tagas till den civila pensionslagens föreskrift att, där vederbörandes avlöning icke vore delad i lön och tjänstgöringspenningar, pensionsunderlaget och sålunda i vanliga fall även pensionsbeloppet skulle utgöra $\frac{2}{3}$ av hela avlöningen. Med tillämpning av denna beräkningsgrund och med antagande av ett värde av minst 100 kronor för förmånen av fri bostad och bränsle framginge det av statskontoret förordade beloppet såsom skäligt. Statskontoret hemställde alltså i underdånighet, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att Nylander måtte under sin återstående livstid å allmänna indragningssstaten uppbära en årlig pension av 750 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han bleve entledigad från sin befattning.

Departement-
schefen.

Såsom folkskolöverstyrelsen framhållit, äro seminarievaktmästarnas pensionsförhållanden icke reglerade.

På grund av vad i ärendet blivitt upplyst angående Nylanders ålder

och tjänstgöring synes det mig billigt, att pension beredes Nylander. I fråga om pensionsbeloppet ansluter jag mig till den av statskontoret i detta avseende uttalade mening, varvid jag erinrar, att därest även den tid, Nylander varit anställd vid telegrafverket, tages i beräkning, hans tjänstår i statens tjänst uppgå till över 35 eller det antal, som enligt civila pensionslagen i regel fordras för rätt till hel pension. Pensionen torde böra utgå från och med månaden näst efter den, då Nylander entledigas från sin befattning.

Jag hemställer således, att Eders Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva,

att vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Härnösand Jonas Petter Nylander må från och med månaden näst efter den, i vilken han entledigas från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 750 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

P. G:son Lönegren